nieuws

Kwart van de zoetwaterdieren met uitsterven bedreigd

nieuws

Wereldwijd loopt 24 procent van de zoetwaterfauna, waaronder schaaldieren, vissen en insecten, een hoog risico op uitsterven doordat vervuiling, dammen en intensieve landbouw hun leefgebied aantasten. Dat blijkt uit een onderzoek gepubliceerd in het wetenschappelijk tijdschrift Nature, dat gebaseerd is op de rode lijst van bedreigde diersoorten van de IUCN.

14 JANUARI 2025

VILT-redactie

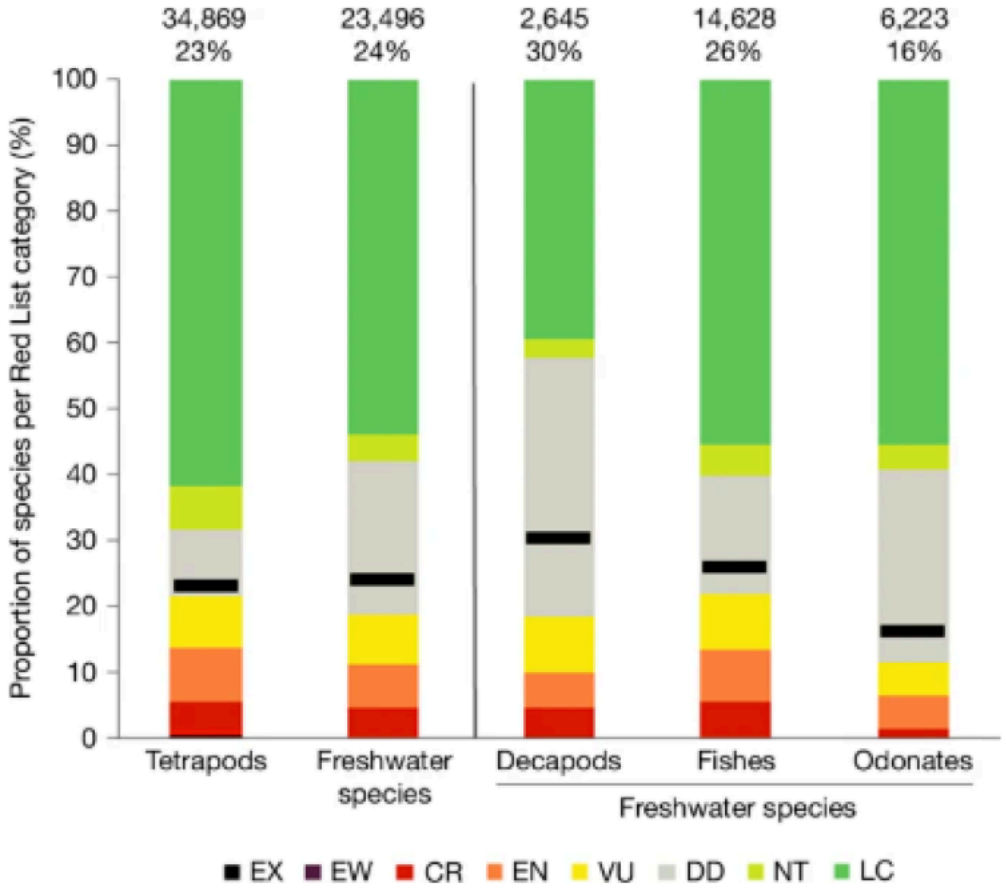
Lees meer over:
natuur
biodiversiteit
klimaat
water
wereld

Bedreigde zoetwaterdieren

Zoetwaterecosystemen zijn zeer biodivers, belangrijk voor het levensonderhoud en economische ontwikkeling, maar staan onder aanzienlijke druk. Zo ging tussen 1970 en 2015 35 procent van de gecontroleerde wetlands verloren, drie keer sneller dan bossen. Zoetwater ondersteunt meer dan tien procent van alle bekende diersoorten, waaronder ongeveer één derde van alle gewervelde soorten, terwijl het slechts minder dan één procent van de aardoppervlakte beslaat. Wereldwijd neemt de biodiversiteit af, waarbij zoetwaterecosystemen bijzonder worden getroffen.

Figuur 1: Patronen van uitstervingsrisico bij viervoeters (gecombineerd) en zoetwatersoorten (tienpotige kreeftachtigen, vissen en odonaten; gecombineerd en individueel).

De getallen boven elke kolom verwijzen naar het totale aantal beoordeelde soorten en de beste schattingen van het aandeel bedreigde soorten (Methoden). De zwarte lijnen vertegenwoordigen de beste schattingen van het aandeel bedreigde soorten. De categorieën van de Rode Lijst zijn als volgt: uitgestorven (EX), uitgestorven in het wild (EW), ernstig bedreigd (CR), bedreigd (EN), kwetsbaar (VU), onvoldoende gegevens (DD), bijna bedreigd (NT) en minst zorgwekkend (LC).

Van de 23.496 soorten die de wetenschappers bestudeerden loopt 24 procent een hoog risico op uitsterven. Er is variatie tussen de beschouwde zoetwatergroepen, waarbij tienpotigen (zoals kreeften, krabben en garnalen, red.) het hoogste percentage (30%) bedreigde soorten hebben, vergeleken met 26 procent voor zoetwatervissen en 16 procent voor de orde der libellen.
Maar ook amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren lopen gevaar. Sinds 1500 zijn er 89 zoetwatersoorten uitgestorven en 178 soorten worden beoordeeld als ‘mogelijk uitgestorven’. "We moeten dringend handelen als we niet willen dat andere soorten op hun beurt achteruitgaan of verdwijnen", luidt het. De cijfers zijn bovendien wellicht een onderschatting, omdat er over bijna een kwart van de soorten nog steeds onvoldoende informatie is, aldus de onderzoekers.

Scala aan bedreigingen

De bedreigingen voor de zoetwaterecosystemen en zijn diersoorten zijn divers. De studie neemt aan dat 54 procent van de bedreigde soorten wordt beïnvloed door vervuiling, 39 procent door dammen en waterwinning, 37 procent door veranderingen in landgebruik, en de daarmee samenhangende effecten van landbouw, en 28 procent door invasieve soorten en ziekten. De meeste bedreigde soorten (84%) worden beïnvloed door meer dan één bedreiging.

Figuur 2: Aandeel bedreigde zoetwatersoorten, uitgestorven zoetwatersoorten en bedreigde viervoeters.

a

Threat	Threatened freshwater species	Extinct freshwater species	Threatened decapods	Threatened fishes	Threatened odonates	Threatened tetrapods
Pollution	0.54	0.52	0.60	0.59	0.28	0.17
Dams and water management	0.39	0.63	0.19	0.46	0.23	0.09
Agriculture	0.37	0.06	0.33	0.32	0.61	0.74
Invasive species and disease	0.28	0.55	0.24	0.33	0.07	0.33
Logging	0.25	0.04	0.19	0.19	0.57	0.49
Urban development	0.23	0.07	0.34	0.19	0.29	0.35
Hunting and fishing	0.21	0.37	0.15	0.27	0.02	0.29
Energy production and mining	0.18	0.01	0.10	0.20	0.16	0.18
Climate change and severe weather	0.18	0.05	0.14	0.19	0.16	0.23
Human intrusions and disturbance	0.08	0.02	0.18	0.06	0.08	0.11
Other ecosystem modifications	0.06	0.04	0.03	0.08	0.02	0.02
Transportation	0.05	0.01	0.07	0.06	0.01	0.13
Fire and fire suppression	0.05	0.00	0.08	0.03	0.12	0.19
Problematic native species	0.04	0.02	0.02	0.06	0.01	0.06
Aquaculture	0.02	0.00	0.00	0.02	0.06	0.01
Geological events	0.01	0.00	0.00	0.01	0.01	0.02

Bijna één vijfde van de bedreigde zoetwatersoorten wordt beïnvloed door klimaatverandering en extreme weersomstandigheden. Klimaatverandering heeft een negatief effect op zoetwaterecosystemen, zowel direct (bijvoorbeeld door veranderende temperaturen en extreem weer) als indirect (bijvoorbeeld toegenomen menselijke vraag naar water).

Volgens de auteurs is dit wereldwijd een toenemende bedreiging, en verwachten ze dat het proportionele effect ervan op termijn zal toenemen. “Vanwege een gebrek aan modelstudies naar het effect van klimaatverandering op zoetwatersoorten, kan het effect ervan worden onderschat in huidige IUCN Rode Lijst-beoordelingen. Daarbij kunnen bij toekomstige beoordelingsinspanningen nieuwe benaderingen bij het evalueren van het uitstervingsrisico dat klimaatverandering met zich meebrengt nodig zijn”, klinkt het.

De grootste aantallen soorten die dreigen te verdwijnen, leven in het Victoriameer in Oost-Afrika, het Titicacameer in Zuid-Amerika, de tropische laaglanden van Sri Lanka en het westen van India. Dat zijn allemaal regio's waar relatief nog veel diersoorten voorkomen, maar die worden in toenemende mate bedreigd door vervuiling, verlies van leefgebieden en overbevissing.

Uitgelicht

Drie op vier onontdekte plantensoorten reeds met uitsterven bedreigd

nieuws

Drie op vier planten die nog niet ontdekt en beschreven zijn, zijn al op voorhand bedreigd. Dat blijkt uit een analyse van 200 wetenschappers uit 30 landen. Bij de reeds ontd...

11 OKTOBER 2023

Lees meer

Bron: Eigen berichtgeving

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada